

Funktionshindersråd 27 september 2021

Mötet hölls digitalt i Zoom kl. 13.00-16.00.

Deltagare

Funktionsrätt Sverige:

Elisabeth Wallenius

Gunilla Ekholm

Marie-Louise Luther

Berit Robrandt Ahlberg

Kerstin Kjellin

Lotta Håkansson

Hanna Öfors (inbjuden talare)

Nätverket Unga för tillgänglighet (NUFT):

Freja Anckers

DHR

Karolina Celinska

Myndigheten för delaktighet (MFD):

Malin Ekman Aldén

Åsa Nordström

Ewa Preston (anteckningar)

1. Inledning med presentationsrunda

Malin Ekman Aldén hälsar välkomna och beskriver planerna för dagens möte. Vid en incheckningsrunda får alla deltagare berätta vilka de är och vad de förväntar sig av dagens möte.

2. Ny strategi för funktionshinderspolitiken

Regeringen har nyligen tagit beslut om ny strategi för funktionshinderspolitiken. Malin Ekman Aldén berättar om strategin och redogör för tankarna kring MFD:s arbete för att stödja myndigheter på olika sätt när strategin kommer. Powerpointpresentationen bifogas minnesanteckningarna.

Funktionshindersorganisationerna har en viktig roll i strategins genomförande. En väsentlig del i genomförandet av funktionshinderspolitiken är att offentliga aktörer, i enlighet med konventionen, nära ska samråda med

och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning genom de organisationer som företräder dem. I strategin får myndigheter bland annat i uppdrag att årligen redovisa de samråd de har haft med funktionshindersorganisationer och andra aktörer.

En diskussion hålls kring frågeställningen (med möjlighet att svara i efterhand via mail):

- Hur kan MFD underlätta för funktionshindersorganisationerna att utföra sitt uppdrag kopplat till den nya strategin? Skulle exempelvis samlade samråd i form av breda workshops eller konferensen vara ett sätt att stödja er – eller kanske jobb i nätverksform? Eller har ni andra förslag eller idéer på hur vi på MFD kan stödja arbetet?

Nedan ges några exempel på vad som kommer upp i diskussionen.

Organisationerna upplever att det råder resursbrist. Det är lätt att samrådet blir en information från myndigheten till organisationerna, när det istället borde vara en dialog. Det är också viktigt att organisationerna har rätt företrädare som har möjlighet att läsa in sig och prata med dem runt om. Det tar tid och kräver resurser.

Det är viktigt med struktur kring funktionshindersfrågorna och att de hamnar högt upp i myndigheterna. Funktionshinderfrågorna måste genomsyra hela myndighetens arbete. Detta är intersektionella frågor som behöver samordnas.

Genom denna strategi har regeringen tagit ett nytt grepp om strukturen för funktionshinderspolitiken. Det handlar inte längre om att sätta mål utan nu är fokus mer på delaktighet och universell utformning. Myndigheterna måste utgå från att funktionshindersfrågorna är en självklar del i verksamheten och därför ska de redogöra i sin årsredovisning. Tanken är att de ska tänka helhet, vilket är ett något annorlunda grepp än vad vi är vana vid. Det är också fokus på att arbeta på tvären och intersektionellt.

Det finns risk att funktionshindersrörelsen kommer att ha svårt att samverka med alla dessa myndigheter, och ännu svårare för de unga som har ännu mindre resurser. Det finns inte folk till att sitta i så många råd och framför allt inte dagtid då de flesta arbetar med annat eller studerar. Det vore bra med konkreta frågor och gärna i enkätform för att kunna förmedla åsikter och ha en dialog. Att lämna synpunkter skriftligt är lättare, då behöver man inte samlas en viss tid. Så gärna konkreta specifika frågor som sänds skriftligt.

Malin uppmanar alla som vill att maila in skriftliga svar på frågan ovan.

3. Utvecklingen inom arbetsmarknadsområdet

Maria Kindahl, Arbetsförmedlingen, berättar om myndighetens förberedelsearbete gällande reformeringen och utvecklingsarbete kring den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Powerpointpresentationen bifogas minnesanteckningarna.

En diskussion hålls kring trender och utvecklingen just nu inom arbetsmarknadsområdet.

Här nedan ges några exempel på vad som kommer upp i diskussionen.

Det har varit en väldig speciell situation under pandemin, som har bidragit till förändrade förutsättningar. Färre personer har under perioden kunnat identifiera att de har en funktionsnedsättning. Det har också funnits minskade möjligheter att komma ut till arbetsgivare för att prata om lönebidrag och annat. Även arbetsmarknaden har under pandemin haft en väldigt annorlunda situation.

Vi har fått en oväntad erfarenhet när så många jobbar på distans. Många arbetsgivare är lite nyvakna och funderar hur man tar hand om det framåt. Arbetsmiljölagen är bra och Arbetsmiljöverket har förtydligat föreskrifter om hur man kan jobba mer med fysisk och psykosocial arbetsmiljö. Men det behöves konkreta verktyg. MFD jobbar just nu med frågor kring rekrytering.

Funktionsrätt Sverige har tagit fram ett program (73-punktsprogrammet) för nödvändiga arbetsmarknadsreformer. Pandemin och tufft samhällsklimat har gjort det svårare att ta sig in på arbetsmarknaden. Många vågar inte ens berätta att man problem. Det är tufft klimat, tufft att komma in och framför allt svårt att komma vidare.

Det sker stora förändringar nu och det finns en oro för att det blir svårare att få och behålla ett jobb. Om man har ett jobb som man inte riktigt förmår så får man inte hjälp att byta jobb, och då finns det risk att man blir sjukskriven. Det är viktigt att de fristående aktörerna får insikt i hur de kan stödja dem som står längst från arbetsmarknaden. Arbetsgivarens kunskap och kompetens är viktig. Det har varit bra för många att kunna jobba hemifrån som nu under pandemin. Det är synd att man inte kan se att det finns ett större behov av flexibilitet. Arbeta hemma är ju bara en sak. Tidpunkt är en annan – man presterar olika bra vid olika tidpunkter.

Arbetsförmedlingen har försökt nå ut till arbetsgivare med kampanjer etc. men det har varit en utmaning. Det finns mycket mer att göra, bland annat inom universell utformning. Till exempel att utforma sin arbetsplats så att fler

kan bidra. Inte minst är teknik och olika utbildningar en framgångsfaktor framåt.

Det är viktigt att det från arbetsgivarens sida finns flexibilitet, kunskap och möjlighet till en stödportfölj för de som befinner sig i arbete men har svårt att klara av det. Ibland är det inte uppenbart att det handlar om en funktionsnedsättning, men man kan ha svårt att få eller behålla ett arbete.

Fler fristående aktörer kommer att bli en utmaning. Arbetsförmedlingen behöver bidra till att andra aktörer har kunskap om funktionsnedsättning och hur man kan ge stöd. Det kommer att vara en utmaning för Arbetsförmedlingen att jobba genom många olika aktörer.

Det upplevs som svårare att få lönebidrag. Det har förtydligats att lönebidrag för utveckling blir ingången och att man sedan bygger på om det finns behov. Ingen ska ha långsiktigt lönebidrag - det ska utgå från individens behov. Det här är något som Arbetsförmedlingen kommer att behöva titta på över tid.

Arbetsmarknaden är inte likadan som när de stöd vi har idag inrättades. Det kan behövas en översyn nu när hela systemet har blivit lite omodernt. Arbetstagare behöver mer stöd med nya saker, som till exempel personligt biträde.

Ofta glöms hela den offentliga sektorn bort. Till exempel kommunerna som har ett stort ansvar när medborgare hamnar i försörjningsstöd. Här borde man skapa anställningstillfällen istället. Och statliga myndigheter är inte bäst på det här.

5. En jämn fördelning av makt och inflytande – kvinnors och mäns rätt till självbestämmande och att forma sina liv

Projektledare Hanna Öfors berättar om rapporten ”Vill du ligga med mig då?” som är en kartläggning av den sexuella hälsan hos personer med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom. Kartläggningen har genomförts som ett projekt med RFSU och Funktionsrätt Sverige. Uppdraget är ett arvsfondsprojekt. Powerpointpresentationen bifogas minnesanteckningarna.

Maria Melin, MFD, gör en genomgång av MFD:s nya jämställdhetsuppdrag.

Diskussion kring frågeställningarna:

- Vilka stora jämställdhetsproblem ser ni inom funktionshinderområdet just nu?
- Vilka åtgärder skulle kunna stärka rättigheterna för kvinnor med funktionsnedsättning och minska risken för våldsbänagenhet?

Här nedan ges några exempel på vad som kommer upp i diskussionen.

Den sneda könsfördelningen blir tydlig även inom funktionshindersrörelsen. Fler kvinnor engagerar sig vilket i sin tur säkert påverkar vilka frågor som diskuteras. Ofta är det mammorna som engagerar sig.

Det är särskilt viktigt att lägga vikt vid arbetslivet och här finns stora jämställdhetsproblem att lösa. Detta har visats i flera olika rapporter och här behöver det göras mer.

Det behövs mer stöd för att få lära sig och veta hur man kan göra en anmälan om våld. Till exempel om vart man ska vända sig. Det saknas också och behövs mer stöd i hur man får information om preventivmedel.

Våld och jämställdhet är ämnen som det pratas mycket om i grupper kring psykisk ohälsa och OCD. Det kan vara svårt att få rätt stöd, särskilt om man redan innan lever ett utsatt och svårt liv. Möjligheten att få ett bra stöd beror även till stor del på var man lever i landet. Stödet påverkar möjligheten att få ett bra liv. Frågorna blir stigmatiserande för kvinnor med psykisk ohälsa.

5. Övriga frågor och avslut

Malin Ekman Aldén tackar för ett givande möte och mötet avslutas.